

EWALUACJA W EDUKACJI
KONCEPCJE, METODY, PERSPEKTYWY

KOMITET NAUKOWY

prof. zw. dr hab. Bolesław Niemierko – Przewodniczący

prof. dr hab. Roman Dolata

Instytut Badań Edukacyjnych

prof. dr hab. Leszek Korporowicz

Uniwersytet Jagielloński

prof. dr. hab Henryk Mizerek

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

dr Grzegorz Mazurkiewicz

Uniwersytet Jagielloński

dr Rafał Kalinowski

Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie

dr Henryk Szaleniec

Instytut Badań Edukacyjnych, ZG PTDE

dr Maria Krystyna Szmigel

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie, ZG PTDE

KOMITET ORGANIZACYJNY

OKRĘGOWA KOMISJA EGZAMINACYJNA W KRAKOWIE

mgr Lech Gawryłow – Przewodniczący

dr Maria Krystyna Szmigel (ZG PTDE)

mgr Monika Brzezicka (sekretarz biura PTDE)

mgr Joanna Peter (skład i łamanie, ZG PTDE)

mgr Grażyna Gawryłow (korekta językowa)

mgr Maria Michłowicz,

mgr Bogdan Kozak

mgr Katarzyna Całka

mgr Ewa Klimczyk

mgr Danuta Ożóg

Jolanta Wrześniak

EWALUACJA W EDUKACJI
KONCEPCJE, METODY, PERSPEKTYWY

Pod redakcją: Bolesława Niemierko i Marii Krystyny Szmigel

XVII Krajowa Konferencja Diagnostyki Edukacyjnej
Kraków, 23 – 25 września 2011 r.

Polskie Towarzystwo Diagnostyki Edukacyjnej

ORGANIZATORZY XVII KONFERENCJI

POLSKIE TOWARZYSTWO DIAGNOSTYKI EDUKACYJNEJ
OKRĘGOWA KOMISJA EGZAMINACYJNA W KRAKOWIE
AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA W KRAKOWIE

HONOROWY PATRONAT SPRAWUJĄ

KATARZYNA HALL
MINISTER EDUKACJI

PROF. DR HAB. INŻ. ANTONI TAJDUŚ
REKTOR AKADEMII GÓRNICZO-HUTNICZEJ W KRAKOWIE

PROF. DR HAB. KAROL MUSIOŁ
REKTOR UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

ALEKSANDER PALCZEWSKI
MAŁOPOLSKI KURATOR OŚWIATY

PROF. DR HAB. MICHAŁ FEDEROWICZ
INSTYTUT BADAŃ EDUKACYJNYCH

SPONSORZY

TESTY KOMPUTEROWE GDAŃSK
WYDAWNICTWO NOWIK SP.J.

PATRONAT MEDIALNY

EDUSKRYPT.PL SP. Z O.O.
WYDAWNICTWO DYREKTOR SZKOŁY
Miesięcznik Kierowniczej Kadry Oświatowej

Projekt okładki: gRUPA TOMAMI
Wydawca: gRUPA TOMAMI, Kraków 2011
ISBN 978-83-60246-87-0

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA	9
REFERATY PLENARNE	
I. ZNACZENIE EWALUACJI	
PROF. DR HAB. LESZEK KORPOROWICZ Zmienne Losy polskiej ewaluacji. Pomiędzy nadzieją, animacją i konfuzją	21
PROF. DR HAB. HENRYK MIZEREK Tam, gdzie kończą się zakłęcia, a zaczyna ewaluacja	29
DR HENRYK SZALENIEC Wyniki egzaminu a ewaluacja zewnętrzna szkoły	39
II. ROZWÓJ UCZNIĄ	
PROF. DR HAB. ROMAN DOLATA, DR MACIEJ JAKUBOWSKI, DR ARTUR POKROPEK Nowe spojrzenie na pozycję Polski w międzynarodowych badaniach umiejętności uczniów	49
PROF. ZW. DR HAB. BOLESŁAW NIEMIERKO PROF. DR HAB. STANISŁAW WALUKIEWICZ Jak mierzyć kapitał ludzki? Ewaluacyjne perspektywy operacjonalizacji pojęć ekonomicznych	72
III. BLISKO I DALEKO	
DOC. PHDR. JOSEF MALACH, CSc. RNDR. MARTIN MALČÍK, Ph.D. RNDR. RADEK KRPEC, Ph.D. Přidaná hodnota vzdělávání a odpovědnost učitelů a škol	97
DOC. PHDR. JOSEF MALACH, CSc. RNDR. MARTIN MALČÍK, Ph.D. RNDR. RADEK KRPEC, Ph.D. Edukacyjna wartość dodana a odpowiedzialność nauczycieli i szkół	112
DR MARIA KRZYSTYNA SZMIGEL Portal internetowy <i>My School</i> , źródłem informacji o jakości nauczania w australijskich szkołach	127
REFERATY W SEKCJACH	
A. HORYZONTY EWALUACJI W EDUKACJI	
KLEMENS STRÓŻYŃSKI Ewaluacja jako wykonywanie zadania	149
EWA KĘDRACKA Od CQAF przez EQARF po EQAVET. Ewaluacja w służbie zapewniania jakości w europejskim kształceniu zawodowym	154

ALINA KRÓL	
Ewaluacja zewnętrzna szkół w Niemczech na przykładzie landów Rheinland-Pfalz i Baden-Württemberg	162
DARIA SIKORSKA	
Stosowanie ewaluacji w praktyce pedagogicznej na przykładzie nauczycieli szkół podstawowych i gimnazjów z powiatu chojnickiego	168
DR AGNIESZKA BARBARA MUZYK	
Wykorzystanie wyników z egzaminu gimnazjalnego z języka angielskiego w ewaluacji	175
MACIEJ SZALAŁAJ	
Ewaluacji oświaty w perspektywie polskich wyzwań rozwojowych	189
MAŁGORZATA BOBA, MARIA MICHŁOWICZ	
Wybrane aspekty ewaluacji w szkoleniu na odległość	198
ANNA GOCŁOWSKA	
W jakim stopniu użyteczność ewaluacji zależy od ewaluatora? Dwa lata doświadczeń	208
DR MARTA CZEROPSKA	
Ewaluacja w edukacji – oczekiwania i poziom ich spełnienia	213
ELŻBIETA JASIŃSKA, MAREK JASIŃSKI, ANNA LERKA	
Ewaluacja innowacji pedagogicznych i projektów edukacyjnych na przykładzie „Monolitu geometryczno-zadaniowego”	218
DR EWA STOŻEK	
Edukacyjna wartość dodana (EWD) jako wskaźnik ewaluacyjny w projektach edukacyjnych	224
B. EWALUACJA A KIEROWANIE SZKOŁĄ	
DR ROMAN DORCZAK	
Co wiemy o kulturze organizacyjnej szkół biorących udział w projekcie reformy nadzoru pedagogicznego?	231
IZABELA SUCKIEL	
Ewaluacja wewnętrzna w szkole, czyli „róbcie, jak czujecie”	239
DR TERESA WEJNER	
Co wynika z ewaluacji – kontekstualność a stratyfikacja społeczna	245
DR SYLWIA JASKUŁA	
Ewaluacja versus akredytacja – dwa światy w jednej przestrzeni	257
DR URSZULA OPŁOCKA	
Kulturowe wytwarzanie znaczeń – ocenianie bieżące między teorią a praktyką	264
DR HANNA MAREK	
Wyniki egzaminów jako element ewaluacji pracy szkoły	273
DR JOANNA KOŁODZIEJCZYK	
Ewaluacja zewnętrzna szkół i placówek edukacyjnych w oczach nauczycieli i dyrektorów	280

DR LILIA HRYNEWYCZ	
Podstawowe zasady budowy systemu monitorowania jakości edukacji	289
ELŻBIETA OSTAFICZUK, ALINA KOMOROWSKA	
Ewaluacja opisowa osiągnięć uczniów szkół ponadgimnazjalnych z matematyki i z języka polskiego	298
KAROLINA KOŁODZIEJ	
Wyniki egzaminu gimnazjalnego w procesie ewaluacji szkoły	303
DR GRZEGORZ MAZURKIEWICZ	
Ewaluacja w nadzorze pedagogicznym. Model i system wartości	311
C. DIAGNOSTYCZNE OBLICZA HUMANISTYKI	
DR KORNELIA RYBICKA	
Interpretacja <i>szklanych skrzydeł</i> Adama Mickiewicza w szkolnej ewaluacji	321
ELŻBIETA MODRZEWSKA, HANNA WYLĘŻEK	
Czy gimnazjaliści rzeczywiście coraz gorzej piszą? Obserwacje na podstawie analizy prac egzaminacyjnych i wyników egzaminu gimnazjalnego w latach 2009 i 2011	332
DR BEATA UZDIK	
Umiejętności nadawczo-odbiorcze gimnazjalistów w świetle ewaluacji formatywnej	341
MARIOŁA GURGUL	
Skutki wprowadzenia określeń poziomów biegłości językowej od A1 do C2 z perspektywy lektora języka niemieckiego	350
TERESA BULSKA-LEŚNIAK	
Wyrównać. Utrwalić. Rozwinąć. O sukcesach i porażkach gimnazjalistów na podstawie diagnoz ODE z języka polskiego	356
DR URSZULA OPŁOCKA	
Ewaluacja pracy nauczyciela a ocenianie kształtujące	364
ADAM BROŻEK, PROF. DR. HAB. KRZYSZTOF BIEDRZYCKI, DR WITOLD BOBIŃSKI, DR JOANNA DOBKOWSKA	
Szkoła samodzielnego myślenia. Koncepcja badania umiejętności czytania ze zrozumieniem, interpretacji tekstu oraz tworzenia tekstu argumentacyjnego	371
TERESA BULSKA-LEŚNIAK	
Diagnozy dla Julki i Krzysia	382
JOLANTA KAMIŃSKA	
Ewaluacja osiągnięć uczniów w zakresie skutecznej komunikacji ustnej na lekcji języka obcego w gimnazjum	387
DR HENRYK PALKIJ	
Rozwój form egzaminowania z historii w perspektywie nowej szkoły średniej – ewaluacja po dziesięciu latach	396
BARBARA ANDRZEJEWSKA, DR BARBARA FREIER-PNIOK	
Ewaluacja arkuszy maturalnych z wiedzy o społeczeństwie i historii w zewnętrznym systemie oceniania	402

D. POMIAR I OCENIANIE OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

PRZEMYSŁAW MAJKUT

Potrzeba domknięcia poznawczego
a przebieg i wynik egzaminu maturalnego 413

BARTOSZ KONDRATEK

Zrównywanie wyników egzaminów zewnętrznych
z wykorzystaniem modeli IRT 427

DR ARTUR POKROPEK

Matura z języka polskiego. Wybrane problemy psychometryczne 438

DR DOROTA WĘZIAK-BIAŁOWOLSKA

Skala motywacji testowej – analiza właściwości psychometrycznych 451

TERESA KUTAJCZYK, DR RADOŚLAW STERCZYŃSKI

Wykorzystanie wyników egzaminacyjnych
w ewaluacji kształcenia humanistycznego gimnazjalistów 463

KAROLINA KOŁODZIEJ, URSZULA MAZUR,

ELŻBIETA TYRAŁSKA-WOJTYCZA

Matematyka w nowym egzaminie gimnazjalnym
w kontekście minionych 10 lat doświadczeń 474

DR ANETA ANNA WIKTORZAK

Edukacja a wartość kapitału ludzkiego 483

ELŻBIETA TYRAŁSKA-WOJTYCZA

Nowa formuła egzaminu gimnazjalnego, czyli wiele hałasu
o tak niewiele – na przykładzie przedmiotów przyrodniczych 495

TOMASZ ŻÓŁTAK

Znaczenie informacji o średnim wyniku uczniów na wejściu
dla własności jednorocznych wskaźników EWD gimnazjów 505

DR ARTUR POKROPEK

Zrównywanie wyników egzaminów zewnętrznych
w kontekście międzynarodowym 524

AGNIESZKA TWARDOWSKA, DR WOJCIECH GRAJKOWSKI,

MARCIN CHRZANOWSKI, DR BARBARA OSTROWSKA,

PROF. DR HAB. KRZYSZTOF SPALIK

Dlaczego warto zamykać zadania? 532

ANNA GRUNTKOWSKA, JADWIGA KUBAT, JERZY MATWIJKO

Analiza ilościowa i jakościowa rozwiązań zadań otwartych
Sprawdzian 2011 540

JOLANTA SOKOŁOWSKA

Wyniki badań wybranych kompetencji kluczowych
opracowanych przez Unię Europejską
dla uczniów klas 1, 2, 3 i 4 szkół podstawowych 549